

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (เฉพาะวิจัยเชิงคุณภาพ)

มุ่งศึกษากระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ทั้ง ๘ อำเภอ คือ ได้แก่ อำเภอเมือง สูงเม่น เด่นชัย สอง ร้องกวาง ลอง วังชิ้น และหนองม่วงไข่ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านปราชญ์ท้องถิ่นและเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน ๒๐ แห่ง บุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๐ รูป/คน

๓.๓ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยขอขยายของเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานที่และบุคคลที่เชี่ยวชาญด้านปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน ๕ ฉบับ ซึ่งใช้สำหรับ พระสงฆ์ ปราชญ์ท้องถิ่น นักวิชาการ และนักการเมืองตลอดถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมีการบันทึกเสียงให้สัมภาษณ์พระสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ปราชญ์ท้องถิ่นและนักการเมืองตลอดถึงผู้มีส่วนเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตอนที่ ๒ กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

- ๑) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานด้านปราชญ์ท้องถิ่น
- ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นที่รู้จัก

อย่างแพร่หลาย

- ๓) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านภาษาลานนา
- ๔) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านวรรณกรรม
- ๕) ข้อมูลคุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้และวัฒนธรรม
- ๖) ข้อมูลการได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๗) ข้อมูลการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๘) ข้อมูลการสร้างองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
- ๙) ข้อมูลการนำองค์ความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- (๑) ทำหนังสือจากรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ถึงบุคคลที่เลือกสัมภาษณ์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
- (๒) หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามที่อยู่ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ทั้ง ๘ อำเภอตามที่ได้นัดหมาย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

คณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบบรรยายตามขั้นตอนดังนี้

- (๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
- (๒) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น พร้อมคำให้สัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยข้อมูลที่จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
- (๓) นำข้อมูลจากข้อที่ ๒ เพื่อมาสรุปผล

๓.๖ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) การสำรวจ และการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน ๒๐ รูปคน คือ

๑. พระราชเชมมากร ผศ. ดร.	๑๑. นายปรีชา เตสุภาค
๒. พระโกศยเจติยารักษ์ ,ดร.	๑๒. นายนิคม ถาโถม
๓. พระครูวิทิตพิพัฒน์นารณ์	๑๓. นายเสรี ชัยลอม
๔. พระครูนิสิฐธรรมารุช	๑๔. นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์
๕. พระครูวิจิตรนวกการโกศล	๑๕. นายน้อย หม้อดี
๖. พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล	๑๖. รต.ภาคิน หนูพูน
๗. พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฒโน	๑๗. นายสมาน สร้อยเงิน
๘. พระครูสิริวรรณรัชต์	๑๘. นายวุฒัน ลมทวงค์
๙. พระอธิการดิเรก ถิรจิตโต	๑๙. นายเหล่ง ทิดพัน
๑๐. พระครูปัญญาสารนิวิฐ	๒๐. นายทวี กาทองทุ่ง

๑) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ผู้วิจัยเดินทางออกไปสำรวจข้อมูลด้วยตัวเอง พร้อมทั้งเก็บข้อมูลเป็นเอกสารคือแบบสัมภาษณ์ การบันทึกภาพ บันทึกเสียง เพื่อนำมาประมวลผล โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ ดังนี้

๑. มีความเชี่ยวชาญปราชญ์ท้องถิ่นในด้านใดบ้าง
๒. มีบทบาทหรือสถานภาพในชุมชน เป็นอย่างไร
๓. ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานด้านปราชญ์ท้องถิ่น
๔. เกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นที่

รู้จักอย่างแพร่หลาย

๕. คุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านภาษาล้านนา
๖. คุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านวรรณกรรม
๗. คุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้และวัฒนธรรม
๘. การได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
๙. การใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
๑๐. การสร้างองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น
๑๑. การนำองค์ความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒) สรุปประมวลข้อมูลทั้งหมดรวบรวมนำเสนอผลงานเป็นรายงานการวิจัย

เชิงคุณภาพ